

Rapport Uppföljning robusthet

Sammanfattning/bakgrund

Regionstyrelsen har en årlig uppföljningsplan där vissa områden särskilt ska följas upp. Denna uppföljning avser robusthet där både målsättningar i befintliga planer redovisas samt också en överblick över aktiviteter som pågår inom ramen för målsättningarna. Sammantaget är det ju av uppenbara skäl stort fokus på detta område och inte minst i samband med Sveriges ansökan om NATO-medlemskap som inte var aktuellt när målsättningarna beslutades. NATO-medlemskapet har i allt högre grad aktualiserat frågorna och det har även tillkommit frågor såsom exempelvis värdlandsstöd och krav från NATO om att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet för att kunna stödja militära operationer samt öka det civila samhällets förmåga att stå emot angrepp.

Ett flertal aktiviteter omfattas av sekretess och särskilt då de sammanställs och redovisas samlat. Då denna rapport är ett öppet material redovisas därför inga detaljerade uppgifter.

Rapport Uppföljning robusthet
Dnr RS/116/2023

Handläggare
Mikael Ferm
Samordningskansliet

Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
www.regionjh.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING/BAKGRUND	1
1 UPPDRAG OCH MÅL I REGIONPLAN OCH REGIONSTYRELSENS VERKSAMHETSPLAN.....	3
1.1 Regionplanen	3
1.2 Regionstyrelsen.....	3
2 ÅTGÄRDER OCH AKTIVITETER I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	4
2.1 Beredskap och civilt försvar	4
2.2 Fastighet och lokaler	4
2.3 IT och IT-säkerhet	5
2.4 Försörjningsberedskap	6

1 Uppdrag och mål i Regionplan och Regionstyrelsens verksamhetsplan

1.1 Regionplanen

- Regionstyrelsen ska utvärdera samt vidta åtgärder för att öka Region Jämtland Härjedalens robusthet i händelse av olyckor, samhällsstörningar samt krig. Uppdraget omfattar försörjningsberedskap, cybersäkerhet, informationspåverkan och ett fortsatt arbete inom kontinuitetshantering
- Regionstyrelsen ska höja den allmänna kompetensen och vidta ytterligare adekvata åtgärder för att stärka skyddet för att förbättra regionens informationshantering och IT-säkerhet

1.2 Regionstyrelsen

- Upprätthålla Regionens samhällsviktiga verksamhet.
I det ingår att öka försörjningsberedskapen i form av utökning av säkerhetslager för läkemedel samt säkerställa beslutad lägstanivå för förrådshållen sjukvårdsmateriel
- Öka organisationens robusthet i händelser av olyckor, samhällsstörningar och krig.
I det ingår att identifiera kritiska beroenden och ta fram centrala reservrutiner samt utse ägare för dessa centrala rutiner
- Regionen har ett tydligt utpekat och utövat informationsägarskap för sina viktigaste informationstillgångar . I det ingår bland annat att identifiera informationstillgångar och genomföra informationsklassning av dessa
- Hög säkerhet i nätverksansluten hårdvara.
I det ingår nätverksanslutna enheter ska vara av Regionen godkända för att undvika bland annat dataintrång
- Hög säkerhet hos mjukvara som körs i Regionens IT-miljö.
I det ingår åtgärder för att säkerställa att mjukvara som installeras i Regionens IT-miljö är godkända för att bland annat inte riskera Regionens IT-infrastruktur

2 Åtgärder och aktiviteter i Region Jämtland Härjedalen

2.1 Beredskap och civilt försvar

Arbete pågår med utarbetande och införande av centrala samt lokala reservrutiner. Dessa är av mycket stor betydelse för att verksamheterna ska kunna fortsatt fungera även om det blir driftstörningar av olika slag och flyttar själva krisen lite längre framåt d v s det behöver inte bli kris direkt så fort något inträffar. En trend efter arbetet med reservrutiner är att Region Jämtland Härjedalen har haft färre särskilda händelser för driftstörningar med medföljande krisledning än tidigare då reservrutiner inte var implementerade.

Det av regionstyrelsen beslutade nivåer för robusta hälsocentraler arbetas det vidare med. Det som för närvarande pågår är att säkerställa att samtliga hälsocentraler har nivå 3 d v s en basnivå av förmåga och uthållighet. Det innebär bl.a. att säkerställa möjlighet att skicka och ta emot EKG via mobimed och att standardisera akutrummen.

Krisberedskap och Kommunikation har tillsammans erhållit ökad kompetens avseende desinformation och informationspåverkan och då särskilt otillbörlig påverkan som kan bestå av vilseledande information, falska nyheter eller manipulativa narrativ. För Region Jämtland Härjedalen är det viktigt att kunna se och identifiera om det är en otillbörlig påverkan och om det utförs av en antagonist med syfte att skada Region Jämtland Härjedalen och dess varumärke samt verksamhet.

2.2 Fastighet och lokaler

Ny syrgastank är inköpt för ökad redundans av syrgas till patienter och i med det möjlighet att sektionera vid haverier så inte hela systemet behöver stängas.

För att Region Jämtland Härjedalen ska ha en fungerande nödvattenplan har ett samarbete mellan vården och fastighet påbörjats för att stärka regionens robusthet vid ev. vattenbortfall. En workshop har hållits där en åtgärdslista tagits fram, samt en kommande övning (teoretisk) gemensamt för att hitta punkter som kan behöva lösas. Det kommer även att identifieras särskilt kritiska beroenden som man kan göra riktade åtgärder till.

Fastighetsavdelningens arbete har tidigare varit väldigt personbundet och personberoende och därför har det beslutats att systematisera och skapa strukturbaserade sätt att arbeta vilket kommer ge en redundantare säkerhet så att driften sköts oavsett vem som är i tjänst. En del i detta är att till skillnad från många andra yrkeskategorier ha en längre överlämningsperiod vid ersättningsrekryteringar för att säkerställa nödvändig och sömlös nivå på kompetensen.

2.3 IT och IT-säkerhet

Regionens IT-miljö är idag av central betydelse för att verksamheten ska fungera. Det är få områden som inte har någon form av beroende. Att stärka robustheten för IT innehåller en mängd olika områden. De aktiviteter som redovisas i denna rapport är inriktat på journalsystemet samt IT-säkerheten

- Reservrutiner vid planerade och oplanerade avbrott i olika vårdssystem finns tillgängliga via intranätet och utskrifter av dessa ska finnas tillgängliga på respektive enhet.
- Det pågår planering för att förtydliga och förenkla reservrutiner kring journalsystemet COSMIC. När en situation uppstår som kräver ett reservrutinförfarande ska det vara tydligt vad som gäller. Reservlösningarna bygger på olika scenarion. Förvaltningen för COSMIC är klar med vissa delar och en del arbete återstår.
- Avbrott i Citrix – Citrix är en plattform som Region Jämtland Härjedalen använder för att kunna ha funktionalitet och användbarhet överallt med alla applikationer som används internt. För att ha en redundant lösning vid avbrott så finns nu ett större antal PC utplacerade i verksamheten. Från dessa finns tillgång till en separat dygnsuppdaterad läskopia. Lösningen har varit i drift i ca 1 år.
- Avbrott datakommunikation – en separat lösning har etablerats som hämtar data från COSMIC läskopia. Här ska Hälso-och sjukvården kunna fungera även vid totalt avbrott i datakommunikation med den senaste datan som finns tillgänglig. Det återstår en del aktiviteter innan lösningen är i drift.

Vad gäller IT-säkerhet så har det sedan 2022 försämrade omvärldsläget inneburit ett ytterligare ökat fokus på IT-säkerhetsfrågor, vilket har resulterat i att Region Jämtland Härjedalen eskalerat sitt arbete med att uppnå en mer försvarbar IT-arkitektur. Åtgärderna syftar dels till att försvåra för angripare att nå sina syften, dels att drastiskt korta återställningstiden i händelse av omfattande sabotage av IT-miljön. Dessa fleråriga projekt väntas ge full effekt under fjärde kvartalet 2023. Region Jämtland Härjedalen har under 2023 även fortsatt att utveckla sin detektera förmåga i att kunna identifiera pågående intrång.

- Funktionen för IT-säkerhet har under året förstärkts med en heltidstjänst med huvuduppgift att genomföra systematiska säkerhetstester av regionens webbaserade tjänster. Den verksamheten är under uppbyggnad och väntas nå full effekt under 2024. De webbsäkerhetstester som hittills genomförts har identifierat allvarliga brister om sedan kunna åtgärdats direkt av ansvarig systemförvaltning eller eskalerats till tillverkaren.
- IT-enheten genomför tillsammans med driftleverantören en revidering av Region Jämtland Härjedalens kontinuitetsplaner för IT-drift.

- Gällande de IT-säkerhetsrelaterade mål som följs i regionstyrelsens verksamhetsplan håller IT-enheten fortfarande på med arbetet att bygga om det centrala systemstödet för inventerings och konfigurationsdata vilket är en förutsättning för att kunna nå de uppsatta målsättningarna. Genomförandet sker till stor del av extern konsult och det är IT-enhetens bedömning är att detta arbete kommer att fortgå under 2024.

2.4 Försörjningsberedskap

Beredskap att ha allt som behövs för att verksamheten ska kunna fungera även i kris eller krig är helt avgörande. Den gängse ordningen fram till nu har varit "just in time" och "just enough". I begreppet försörjningsberedskap ryms bland annat försörjningen av läkemedel, livsmedel, sjukvårdsprodukter, tvätt och textilier, drivmedel, vatten samt diverse övriga produkter som behövs för att verksamheten dagligen ska fungera.

Detta har förändrats på ett avgörande sätt sedan Rysslands anfall mot Ukraina och den i grunden förändrade säkerhetsordning som är en påföljd av det. Sverige kan inte förlita sig på att transporter m m kommer att fungera.

Det händer väldigt mycket nationellt inom detta område och sannolikt kommer styrningar varefter beslut tas om vilka beredskapsnivåer som ska råda ur ett nationellt perspektiv. I Region Jämtland Härjedalen har regionstyrelsen tagit beslut om att ha ett säkerhetslager om 14 dagar för vissa kritiska förnödenheter. Nedan redovisas en del av pågående aktiviteter;

- Region Jämtland Härjedalen ska genom ett projekt ta fram en lägesbild över nuläget samt föreslå vilka beslut och åtgärder som behövs framöver utifrån lägesbild och omvärldsbevakning. Det finns tankar om att regionen ska bestämma hur många dagar inriktningen ska vara på för lagerhållning d v s hur länge ska/kan Region Jämtland Härjedalen klara sig vid totalt avbrott av förnödenheter. Det finns i nuläget ingen nationell styrning av uthålligheten.
- Nytt förrådssystem är inköpt för att skapa möjlighet till ett mer effektivt arbetssätt samt bättre kontroll. Det är en förutsättning för att kunna ha en adekvat lagerhållning.
- Gällande läkemedel har Region Jämtland Härjedalen erhållit uppdrag och ekonomiska medel för att stärka lagerhållningen av vissa av Socialstyrelsen utvalda läkemedel.
- Region Jämtland Härjedalen är beroende av tillgången till livsmedel. Regionen har ett produktionskök som inte har reservkraft samt mindre kök på sjukhuset som har reservkraft. Planeringen för närvarande är inte att bygga upp förmågan att köken ska i kris/krig kunna producera mat såsom en vanlig dag. Avsikten är att däremot bygga upp ett lager om X antal dagar med så kallad krismat som fungerar väl i en situation då det inte överhuvudtaget går att ha egen tillverkning. Det handlar då om frystorkad mat och buteljerat vatten och som rullar veckovis med en egen meny där hållbarheten är minst 25 år.